

NARATIVNÍ PAMĚŤ A POHÁDKY

NARRATIVE MEMORY AND FAIRY TALES

Kráska Jan

Klíčová slova: příběh; narativní paměť; salience událostí; narativní struktura; koheze

Key words: narrative; narrative memory; event saliency; narrative structure; cohesion

Výzkum narativní paměti a narativní kompetence je tradičně řazen mezi transdisciplinární výzkumy, neboť v sobě zahrnuje výzkum minimálně kognitivních procesů (spadajících pod psychologii) a lingvistických jevů (spadajících pod lingvistiku, psycholingvistiku). Výzkum narativní paměti realizovaný na dětských vyprávěních pohádek v sobě zahrnuje i přístup etnografický. Výzkumu narativní paměti nebylo věnováno tolik pozornosti, jako jiným naratologickým oblastem. Výzkum procesu, kterým dítě rozumí informaci narativní komplexity, kterým z toku slov vyvozuje co je důležité a co není i proces, kterým narativní reprezentaci realizuje do mluvené promluvy, proto může přinést nová zjištění. Ve prezentovaném výzkumu bylo analyzováno 91 vyprávění pohádky o Červené Karkulce (dále jen ČK) od dětí mezi 4 a 9 lety. Analýza se věnovala dvěma oblastem: makrostruktura a mikrostruktura příběhu. Pro výzkum makrostruktury byly použity principy funkcionální analýzy (Propp, 1968) a příběh byl rozdělen do 32 sekvencí. U získaných vyprávění byl zaznamenáván výskyt jednotlivých sekvencí. Analýza mikrostruktury příběhu spočívala ve sledování jevů, které narativní reprezentaci realizují ve vyprávění, resp. i těch, které vytvářejí kohezi příběhu. V získaných vyprávěních se odráží (patrně autonomní) proces porozumění informaci v narativní podobě, který je schopen izolovat důležité a méně důležité části příběhu. Salience jednotlivých událostí v získaných vyprávěních dětí odpovídá pokročilé analýze příběhu ČK. Děti ovšem postupy formální analýzy příběhů neznají – musí tedy disponovat (vrozeným) kognitivním aparátem, který jim takovou analýzu umožní. Prezentovány budou i výsledky analýzy vývoje jazykových prostředků.

Abstract: 91 narratives of Little Red Riding Hood (abbreviated LRRH) from children between 4 and 9 years were analysed. The analysis was twofold: macrostructural (content of the story) and microstructural (linguistic devices used). The analysed narratives reflect an (apparently autonomous) process

of understanding information in a narrative form that is able to isolate important and less important parts of the story. The salience of individual events in the children's narratives corresponds to an advanced analysis of the story of the LRRH. However, children do not know any formal narrative analysis of stories – so, they must have a (innate) cognitive apparatus that allows them to do so. Results concerning the relationship between macrostructural and microstructural devices will be presented too.

Literatura/References:

- León, C. (2016). *An architecture of narrative memory*. *Biologically Inspired Cognitive Architectures*, 16, 19–33.
- Propp, V. (1968). *Morphology of the folktale* (L. Scott, Trans.). Austin: University of Texas Press. (Original work published 1928).
- Shapiro, L. R. & Hudson, J. A. (1991). *Tell me a make-believe story: Coherence and cohesion in young children's picture-elicited narratives*. *Developmental Psychology* 27, 960–974.